

Wetenschap en onderwijs: globalisering is niet hetzelfde als verengelsing

Yves T'Sjoen & Pierre Schoentjes

Erkenningsnummer P 209916

JAARGANG 31
NUMMER 3
APRIL 2021

maandelijkse uitgave
verschijnt niet in juli

Colofon:

verantwoordelijke uitgever
Johan Boodts
Kuiperstraat 66
9100 Sint-Niklaas
telefoon: 03/776 82 19
nederlandstaal@vwb.vlaanderen

De volledige ploeg:
Karel Adams
Herman Keersmaekers
Johan Boodts
Michel Roelens (opmaak)
Mieke Govaert
Marijke Van Hoecke
Wim De Wit
Marc Joris

NIEUWE ACTIES

Pag. 2: *Jobat*
Pag. 3: *X-Care - Engelse kip-
petjes - MIVB - Fancy
Friday*
Pag. 4: *Kids Odegand – Pas
de Flamand ici*

ANTWOORDEN

Pagina 4

LEZERS SCHRIJVEN

Pagina 5

DE TAALGRABELTON

Pagina's 7

**'Wie het onderzoek internationaal op de kaart wil zetten, kiest om evi-
dente redenen voor het Engels. De keuze voor Engels als onderwijs-
taal aan hogescholen en universiteiten is een ander paar mouwen',
schrijven professoren Pierre Schoentjes en Yves T'Sjoen van de
UGent.**

Over de verengelsing van het hoger onderwijs is veel inkt gevloeid. We weten inmiddels dat aan universiteiten in Nederland, veruit de koploper in Europa, de keuze voor het Engels in bachelor- en masteropleidingen helemaal is doorgeschooten. Het Engels van vele universitaire docenten in Nederland en Vlaanderen schiet wellicht tekort om op (taalkundig) hoogstaand niveau excellent onderzoek te vertalen naar studenten. Engelse taalvaardigheid is soms ontoereikend: het academisch onderwijs in een andere taal dan de moedertaal is veeleisend en ondergaat een nivellering. Annette de Groot, emeritus hoogleraar Taalpsychologie (Universiteit van Amsterdam), heeft dit afdoende aangetoond.

Wetenschap en onderwijs: globalisering is niet hetzelfde als verengelsing.

Aan Vlaamse universiteiten, waar de toestand niet zo schrijnend is in vergelijking met bepaalde universiteiten in Nederland, is alertheid geboden. Hoewel het Vlaams decreet bepaalt dat maximum 6% van de opleidingen in de professionele en academische bachelors en 35% in de masters in het Engels kunnen worden gegeven, zijn we daar nog een flink stuk van verwijderd. In 2017-2018 was aan Vlaamse universiteiten 3,11 procent (bachelors) en 23,63% (masters) anderstalig. Aan de keuze voor eentalige Engelse bachelor- en masterstudies zijn in Vlaanderen trouwens stringente voorwaarden gekoppeld, zoals de aanwezigheid van een Nederlandstalig equivalent in de Vlaamse Gemeenschap, goedkeuring door de Commissie Hoger Onderwijs en finaal van de Vlaamse regering. De keuze voor een andere taal moet "functioneel" zijn in de opleiding en "meerwaarde" inhouden voor de student (Van Splunder & Engelen 2018).

Naast Engels méér meertaligheid

Engels is vandaag de lingua franca van het wetenschapsgesprek. Wie het onderzoek internationaal op de kaart wil zetten, kiest om evidente redenen voor het Engels. De keuze voor Engels als onderwijstaal aan hogescholen en universiteiten is een ander paar mouwen. Er zijn studierichtingen, zoals ingenieurswetenschappen of een opleiding bio-ingenieur, waar het evident is hiervoor te kiezen. In de sociale en humane wetenschappen regeert bij voorkeur de meertaligheid. Bronnen waarop inzichten in de geesteswetenschappen zijn gebaseerd, worden in méér talen dan uitsluitend in het Engels gepresenteerd.

Niet alle geschiedkundige, filosofische of letterkundige onderzoeksbevindingen zijn in artikelen beschikbaar waarvoor het Engels de enige toegangsweg is. Wie met louter anglofone bril leest, is bijziend. Wij kijken nog altijd vreemd op wanneer Franse, Italiaanse of Duitse filosofen historici en literatuurwetenschappers niet in de brontaal maar in een (slechte) Engelse vertaling worden geciteerd. De vertaalslag gaat veelal voorbij aan nuances. De vertaling is een interpretatie van het origineel. Vermeld dan ten minste de vertaler wanneer Roland Barthes, Walter Benjamin, Giorgio Agamben of Patrick Boucheron in het Engels worden aangehaald.

Anglicistisch monologisch discours

Wat meer stuitend is, zeker in de sociale en humane wetenschappen, is de keuze voor methodologieën en onderzoekkaders die vrijwel zonder uitzondering op Anglo-Amerikaanse leest zijn geschoeid. De grootste gemeene deler van onderzoeksaanvragen is Engels-georiënteerd. Doctoraatsonderzoekers, wetenschappelijke kredietinstellingen en Doctoral Schools ("Arts, Humanities and Law") richten zich op wetenschappelijke literatuurlijsten, theoretische inzichten en vakdisciplines die aan Engelstalige universiteiten tot de "hot spots" behoren. FWO-Vlaanderen communiceert doorgaans eentalig in het Engels. Aan Nederlandse en Belgische universiteiten wordt, op specifieke uitzonderingen na (talentstudies bijvoorbeeld), het onderzoek niet meer bepaald, laat staan geïnspireerd, door anderstalige studies. Er treedt een algehele anglificering op van studiegebieden. Wat aan prestigieuze Angelsaksische academische instituten wordt voorgeschreven, echoot in universitair onderzoek dat hier wordt ondernomen. Natuurlijk zijn er uitzonderingen. Wat vooral zorgen baart, is dat een stilzwijgende consensus regeert over het parcours dat het geesteswetenschappelijk onderzoek dient te volgen.

Engels mag de internationale wetenschapstaal zijn - laat daarover vandaag geen misverstand bestaan - ook onderzoek in het Nederlands en bij uitbreiding in het Frans, Duits, Italiaans of Spaans verdient aandacht. Het wetenschappelijk vizier is gebaat bij een transnationale en meertalige kijk op vakgebieden, niet de geanglicificeerde kijk die in vele gevallen een tunnelvisie is. Ook in andere taalgebieden, aan Europese universiteiten, wordt methodologisch en theoretisch vernieuwend onderzoek verricht dat aan het blikveld van universitaire onderzoekers in het Nederlandse taalgebied steeds meer ontsnapt.

Kritiekloze keuze

We pleiten ervoor in het veelzijdige vakgebied van de geesteswetenschappen de focus veelalig en interdisciplinair te houden. Dossiers van jonge onderzoekers, al dan niet met doctorstitel op zak, vertonen eenzelfde karaktertrek. Ze zijn meestal schatplichtig aan wat in de Engelstalige wetenschapswereld en door commerciële bedrijven als handelswaar wordt verspreid. De meertalige achtergrond van studenten aan Europese universiteiten, beslist in de Lage Landen, verdwijnt als sneeuw voor de zon wanneer voor aanstellingen en bevorderingen moet worden "gescoord". Dan kiest men resoluut en wat ons betreft nogal kritiekloos voor het Anglo-Amerikaans model (hoe verscheiden ook), zonder veel interesse voor wat op hetzelfde terrein gebeurt in meer taal- en cultuurgebieden. Kredietinstellingen en onderzoeksfondsen stellen hier ten onrechte geen vragen meer. Globalisering is niet hetzelfde als verengelsing, noch wat de keuze voor een wetenschapstaal betreft noch voor het wetenschapsdomein.

Pierre Schoentjes is hoogleraar Franse literatuur aan de UGent.

Yves T'Sjoen is hoogleraar Nederlandse literatuur aan de UGent.

ACTIEPUNTEN

Jobat

Wekelijks is er bij de kranten van Het Nieuwsblad, De Standaard, Gazet van Antwerpen en De Morgen een magazine met vacatures voor werkaanbiedingen.

Vanaf 1 maart heet dit magazine "Go for Happy". Voorheen was dit Mark Magazine.

Dit magazine is een uitgave van Jobat.

Reageren:

 Jobat, Z1 Onderzoekspark 10 te 1731 Zellik

 redactie@jobat.be

X-Care

Op AVS, een lokale TV-zender in Oost-Vlaanderen zien we een publiciteitsfilmpje van X-Care, een uitzendbureau voor de medische sector. Alles wordt mooi en vriendelijk uitgelegd maar op het einde van het filmpje horen en zien we nog de woorden: trust us! Smile, trust, care, X-care.

Wel dat doet pijn, ze doen zo enorm mee aan de verengelsing en wij doen daar niet aan mee.

Ze hebben het label "Great Place to work" ontvangen.

De organisatie die dit uitreikt moeten we ook nog aanschrijven.

 X-care, A Planet Group Company in het Planet Business Center, Amelia Earhartlaan 17 te 9051 Sint-Denijs-Westrem

 info@X-care.be

Engelse kippetjes?

Als men dergelijke illustraties ziet, moet men wel een zeer standvastig karakter hebben om daaraan te weerstaan en niet onmiddellijk naar de winkel te hollen. Maar soms is de bekoring wel eens te sterk, gelukkig maar voor ons en in dit geval voor de chocolatier in deze moeilijke coronatijden.

Maar onze chocolatier uit Knesselare moet wel over een ganse batterij Engelse kippetjes beschikken om al deze "eggs" te produceren! Maar met zijn Engelstalige wensen doet de chocolatier onze rijke Nederlandse moedertaal schromelijk tekort en de leuke lekkere ei-

tjes en figuurtjes zouden des te beter smaken met wensen in onze eigen taal.

 Chocolaterie Roose, Kerkstraat 42 te 9910 Knesselare

 09 374 19 74

 www.chocolaterieroose.be

MIVB

Jozef Ostyn, Vice-Gouverneur van het Arrondissement Brussel-Hoofstad kreeg een aantal klachten over de automaten bij de MIVB, de organisatie die instaat voor het openbaar vervoer in Brussel.

Als er aan de oude GO-ticketautomaten een aankoopbewijs genomen wordt, staat er altijd 'voyages' vermeld. De oude ticketautomaten zijn zo ingesteld dat zij automatisch verspringen naar het Frans ongeacht de taalkeuze die er gemaakt wordt. Wie op de rode valideringsapparaten in bus en tram om 'info' drukt om te zien hoeveel ritten er nog op de kaart staan, krijgt de info enkel in het Frans. De MIVB heeft onder andere aan de metro van Pannenhuis nieuwe GO-ticketautomaten geplaatst. Het startscherm geeft een taalkeuze uit vier talen. Kies je voor Nederlands dan gaat automatisch alles over in het Frans en is er helemaal geen mogelijkheid meer om in het Nederlands verder te gaan.

Volgens Brieuc de Meeüs, bestuurder-directeur-generaal van deze Brusselse vervoersmaatschappij is het wel de bedoeling om het euvel te verhelpen, maar ...het kan wel enkele maanden in beslag nemen!

Blijkbaar zijn de wettelijke eisen van de Vlamingen niet zo belangrijk en ondergeschikt aan al de echt belangrijke dingen. Met uw hulp en aandringen kan het wellicht vroeger!

 MIVB - Customer Care Koningsstraat 76 1000 Brussel

 Bellen: 070 23 2000

 op de webstek

Fancy Friday

Sofie Lemaire, van het programma De Wereld van Sofie op de Vlaamse Radio 1 deed een oproep om van 12 maart een "Fancy Friday" te maken. Een dag waar we ons allemaal nog eens opkleden, piekfijn met alles erop en eraan. Zelfs als we naar de bakker of de doe-het-zelfzaak gaan.

Het idee werd overgenomen door andere radiospreeksters zoals Siska Schoeters (met haar verkavelingsvlaams) en Linde Merckpoel.

Aan de heer Jozef Ostyn
Vice-Gouverneur van het
Arrondissement Brussel-Hoofstad
Park Atrium
Kolonienstraat 11, 6e verdieping
1000 Brussel

Brussel, 3 maart 2021.

Betreeft: Klacht van de heer De Mailly
O.ref.: EL_2021_001_CVS_Vice-Gouv.

Ref. B.d.M.C.V.S.
DG Legal Affairs Director
Finance & Services
Contact : Christian Van Sumere
+32 2 215 29 02
E : Christian.VanSumere@mivb.brussels

Was er daar bij die dames echt niemand die spits en eigenzinnig een leuke Nederlandstalige uitdrukking kon vinden? Echt jammer dat er weer klakkeloos naar het Engels gegrepen werd.

📄 Auguste Reyerslaan 52 1043 Brussel
☎️ 00 32 2 741 31 11
💻 klachtenprocedure@vrt.be

Kids Odegand

Vandaag belandde deze uitnodiging in mijn e-brievenbus. Mocht ik nog jonge kinderen hebben (onze kinderen zijn reeds lang volwassen), ik zou er niet aan denken om op deze uitnodiging voor de “kids” in te gaan. Ik gruvel van het gebruik van het woord “kids” dat in onze taal tegenwoordig te onpas gebruikt wordt. Ik zou hun naar een muziekfestival voor de jeugd meenemen om hun de liefde voor muziek bij te brengen, dat wel, maar niet naar een evenement voor “kids”.

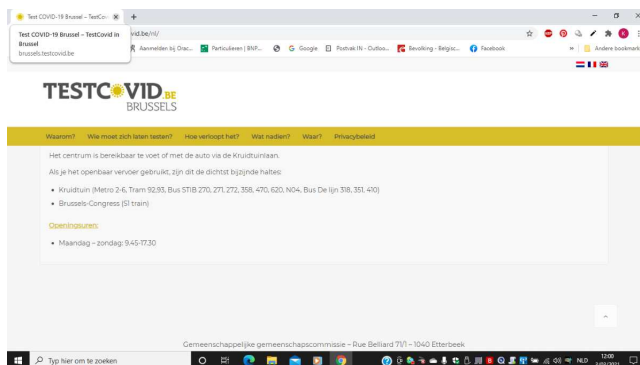
Maar op die wijze sluipt het Engelstalig vergif onze Nederlandse taal binnen en nestelt er zich. Dit is absoluut te weren.

📄 Gent Festival van Vlaanderen, Bijlokekaai 8, bus 9 te 9000 Gent
☎️ +32 9 225 01 01
☎️ +32 9 243 94 94 met een specifieke vraag voor een festivalmedewerker
💻 info@festival.be
/www.odegand.gent/nl/contact

PAS DE FLAMAND ICI

Het is waarschijnlijk al tot in het diepe Vlaanderen doorgedrongen, maar de test- en vaccinatiecentra in Brussel zijn een aanfluiting van de verplichte grondwettelijke tweetaligheid. Er zijn al verschillende opmerkingen over gemaakt, maar het zou Vlaanderen sieren indien het de Brusselse Vlamingen zou steunen door minister Elke Van den Brandt op haar verantwoordelijkheid te wijzen. Laat ze ondervinden dat Vlaamse solidariteit nog bestaat!

📄 Minister Elke Van den Brandt, Sint-Lazaruslaan 10, 13de verdieping, 1210 Brussel
☎️ +32 (0)2 517 13 33
💻 info.vandenbrandt@gov.brussels
📘 www.facebook.com/elke.vandenbrandt
🐦 twitter.com/elkevdbbrandt

ANTWOORDEN

KMSK (actiepunt maart 2021)

Geachte heer,

We hebben uw klacht over de kennis van de Nederlandse taal van de bewakings- en ticketing agenten van ons museum goed ontvangen. We begrijpen dat onze bezoekers graag in de Nederlandse taal worden beholpen bij een bezoek aan onze musea en dat dit niet het geval was.

Het is reeds enkele jaren onze paradepaardje om medewerkers van onze frontoffice en bewakingsdiensten aan te moedigen om bezoekers proberen te helpen in hun taal onder meer door het aanbieden van taalopleidingen. Dit is echter niet gemakkelijk, omdat we bij selecties niet mogen testen of selecteren op de kennis van de andere landstalen. Dit wordt ons opgelegd door de taalwetgeving. De helft van ons personeel is Nederlandstalig en de helft is Franstalig.

Wegens jarenlange besparingen hebben wij niet meer over voldoende personeel om op elke plaats een Nederlandstalige en een Franstalige medewerker te voorzien. De situatie is zo penibel geworden dat we zelfs niet voldoende personeel meer hebben om alle musea tegelijkertijd te openen.

We danken u voor uw begrip en we blijven tot uw dienst voor verdere vragen.

Hoogachtend,

 Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique
Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België

Dilovan DOGAN

Manager Assistant - Public services

Rue du Musée 9 Museumstraat T + 32 2 508 33 53
B - 1000 Bruxelles I Brussel T + 32 2 508 32 45
dilovan.dogan@fine-arts-museum.be
www.fine-arts-museum.be

LEZERS SCHRIJVEN

Case

Geachte Heer Bart Schols,

In de Afspraak van 3 maart gebruikt u een aantal keren het woord 'case', in de betekenis van 'zaak'.

Is het niet beter Engelse termen links te laten liggen, als we al over voor iedereen verstaanbare Nederlandse woorden beschikken?

Oprechte groeten,

F. V. H.

Beste A.,

Bedankt voor uw belangstelling voor VRT.

We waarderen het wanneer kijkers, luisteraars en andere mediagebruikers hun mening en feedback met ons delen. Wij trachten hier vervolgens in de mate van het mogelijke rekening mee te houden.

We begrijpen dat we uit respect voor de mediagebruiker ons telkens moeten afvragen of er geen Nederlandstalige woorden of omschrijvingen voorhanden zijn. In het geval van 'case' kunnen we inderdaad evengoed 'zaak' zeggen.

We beweren niet dat we de Engelse woorden nooit gebruiken, maar Nederlandstalige woorden genieten in principe wel steeds de voorkeur.

Bovendien zijn er niet altijd goede Nederlandse synoniemen voorhanden als er nieuwe termen opduiken. 'Taxshift', bijvoorbeeld, staat voor de overgang van belastingheffing op loontrekkenden naar grote vermogens. Niet zo eenvoudig om daar een allesomvattend Nederlands bestaand woord voor te vinden. Bovendien is deze term gelanceerd door de overheid en niet door de VRT. Ook door de digitale evolutie krijgen we veel Engelstalige woorden, die wereldwijd gebruikt worden.

Taal evolueert voortdurend en het is de taak van de openbare omroep om daarin mee te evolueren. Door de internationalisering zijn er nu eenmaal heel wat Engelse woorden gangbaar in het Nederlands en andere talen. We stellen wel alles in het werk om ze door Nederlandse alternatieven te vervangen zodra die ingeburgerd zijn.

Wij hopen u hiermee van dienst te zijn geweest en wensen u nog veel luister- en kijkplezier met ons aanbod.

Met vriendelijke groeten,
Bart

(Bart Schols zal er naar eigen woorden, zoveel mogelijk rekening mee houden. Dus vanaf vandaag geen 'cases' meer in De Afspraak, alleen nog maar 'zaken'.
De zaak Schols.)

-----0000-----

Beste mijnheer B.,

Wij verwijzen naar uw melding over de taal van de handgelddispenser. De Nederlandstalige versie was op het aangegeven moment gebroken. Hierdoor gaat de winkel een nieuwe versie aanmaken en ophangen bij de dispenser.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en wensen u nog een uitstekende dag verder.

Met vriendelijke groeten,

Daisy
Klantendienst
Carrefour Belgium

-----0000-----

Eéntalig opschrift op het deksel van Colruyt boni confituurpot.

Geachte,

Graag wil ik er U opmerkzaam op maken dat op de confituurpotten van Boni (zie bijlage) op het deksel een ééntalige tekst staat. Hebben wij geen 3 officiële talen waarvan ongeveer 60% Nederlands spreekt?

Met vriendelijke groeten,

N. C.

1ste antwoord:

Beste mijnheer C.,

Hartelijk dank voor uw opmerking van 15/02 in verband met de taal op de confituurpotten van Boni Selection.

Wij hebben dit meteen doorgegeven aan de verantwoordelijke en zullen zo snel mogelijk terug contact met u opnemen.

Heeft u nog andere vragen? U kan ons steeds bereiken op info@colruyt.be, op het nummer 02 345 23 45 of via onze Facebook- en Twitteraccount.

Met vriendelijke groeten,

Julie
Klantendienst Colruyt Laagste Prijzen
02/345.23.45
www.colruyt.be

2de antwoord:

Beste mijnheer Colpaert,

Helaas kunnen we u niets meer meedelen dan in onze vorige antwoord.

Het is praktisch niet haalbaar om de tekst in 2 landstalen op de deksel te krijgen.

We vinden het spijtig dat u hierdoor naar de concurrentie gaat.

Met vriendelijke groeten,

Julie

Klantendienst Colruyt Laagste Prijzen

02/345.23.45

www.colruyt.be

(nvdr: Colruyt vindt het 'praktische niet haalbaar', maar toch mag de Franse tekst tweemaal op het deksel vermeld staan. Het is dan ook helemaal ongeloofwaardig dat één van de twee teksten geen Nederlands zou kunnen zijn.)

-----0000-----

Een lezersbrief van Het Nieuwsblad (18/03/2021)

over het onnodig Engels.

DE TAALGRABELTON

Gelezen in 't Scheld:

Mediahuis, uitgever van o.a. Gazet van Antwerpen, Het Belang van Limburg, De Standaard en Het Nieuwsblad is op zoek naar versterking.

Vier kranten, ooit gezegend met een vanzelfsprekende **Vlaamse reflex**, verwelkomen straks o.a. een Junior Controller, een Full Stack Developer, een Product Owner Acquisitie & Onboarding, een Product Owner Customer Care, een Account Advisor en een Scrum Master!!!

Oh ja, men zoekt ook twee stuks "Schrijvende Redacteur".

In welke taal er moet worden geschreven, staat er niet bij.

-----0000-----

Gisteren, 21 maart 2021, zagen en hoorden we "The Voice van Vlaanderen".

Hoe die deelnemers en allen die eraan meewerken zich inzetten, hoed af!

Eén van de deelnemers was vanuit Spanje meegekomen met zijn Vlaamse vriendin.

Hij leerde (uiteraard) Nederlands, maar hij kon nog geen volledige gesprekken met de juryleden voeren.

Twee van de vier juryleden, Niels Destadsbader en Tourist LeMC bleven verder Nederlands spreken.

Dat is eigenlijk normaal, maar we onthouden de goede ingesteldheid.

Het is trouwens voor Niels de tweede keer dat hij hier een pluim krijgt.

-----0000-----

Voor onze techneuten (De Volkskrant 24/03/2021)

Gratis internationale AI-cursus nu ook in het Nederlands - 23 maart 2021

De Nederlandse AI Coalitie (NL AIC) en de TU Delft hebben een Nederlandse versie van de cursus Elements of AI gelanceerd. Het is een gratis online cursus die deelnemers inzicht geeft in de basis van kunstmatige

intelligentie (AI). Voor de Engelstalige variant schreven zich ruim 630.000 mensen in.

De cursus biedt volgens de initiatiefnemers een 'gedegen basiskennis over AI' en is toegankelijk voor een brede doelgroep omdat er geen complexe wiskunde of programmeren aan te pas komt. Elements of AI bestaat uit zes hoofdstukken en behandelt niet alleen concepten als 'machine learning' en neurale netwerken, maar ook de maatschappelijke implicaties van filosofische kernproblemen rondom AI.

Het is niet de eerste gratis Nederlandstalige AI-cursus. Eind 2018 lanceerde techondernemer Jim Stolze de Nationale AI Cursus, waaraan al ruim 220.000 mensen deelnamen. (LV)

-----00000-----

Uit Het Nieuwsblad van 4 maart 2021:

De stad Aalst voelt steeds meer de hete verfransings- en verengelsingsadem van Brussel in de nek en heeft daarom uitdrukkelijk de vraag gesteld om de reclame te voeren in het Nederlands. Voorbeeldig!

-----00000-----

Nog enkele (ver)taalmisseries en voutjes

Wie of wat is te koop?

Smakelijk?

Vertaalvoutje?

Deze coronaquarantaine en dito maatregelen (meer dan een jaar reeds) nodigen ons niet echt uit op lachen en wat plezier maken, maar een oud Vlaams gezegde luidt: "Lach u ziek, dat is gezond".

